

Sameskolstyrelsen

Sámeskuvlastivra
Sámeskávllástivrra
Saemieskuvlestávroe

SAMESKOLSTYRELSEN

Huvudmannens rapport av det systematiska kvalitetsarbetet för de samiska förskolorna

2024-2025

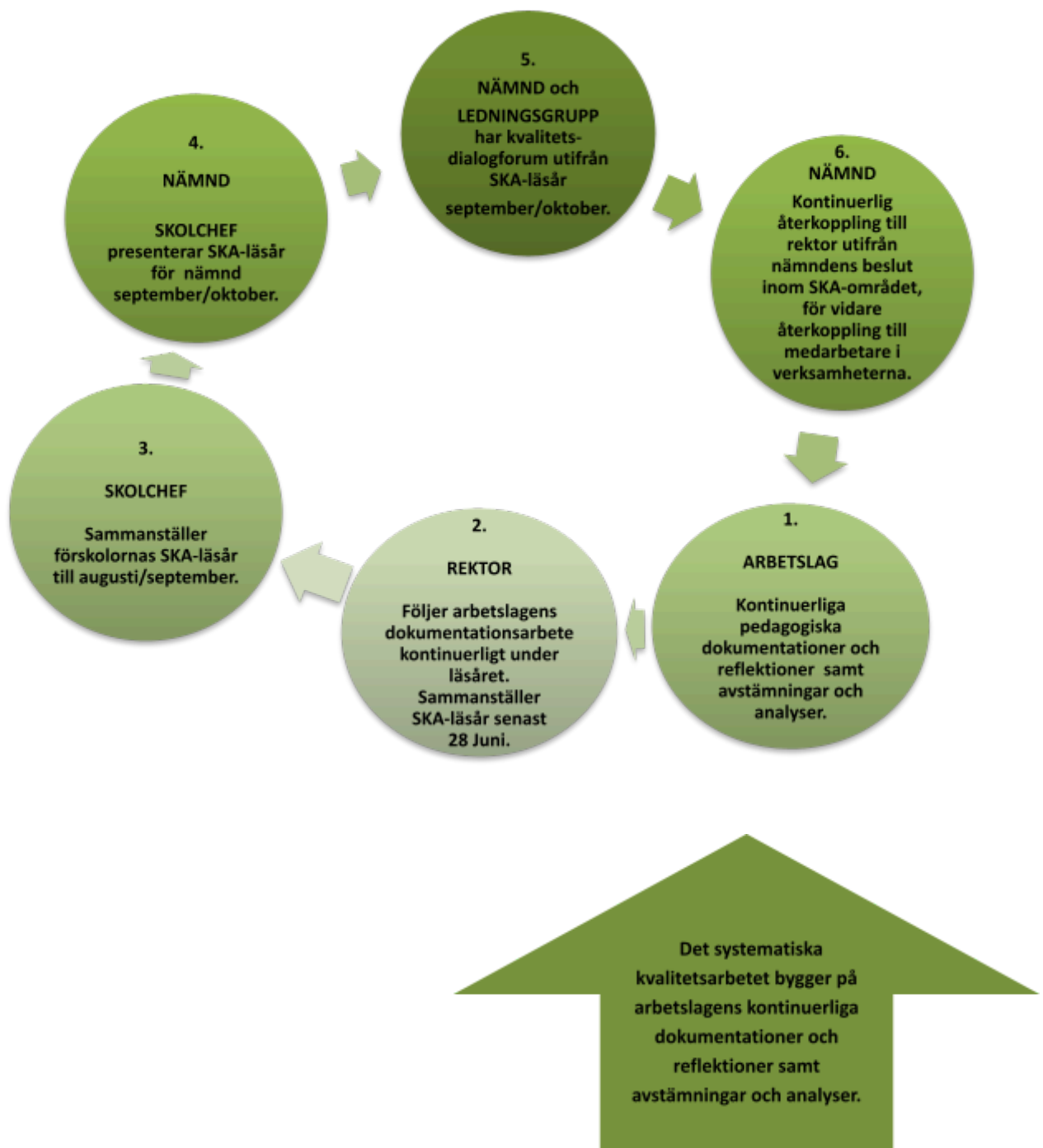
Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Systematiskt kvalitetsarbete under läsåret	2
Huvudmannens utvecklingsinsatser läsåret 2024-2025	3
Systematiskt kvalitetsarbete	3
Utvecklingsarbete i förskolan	4
Organisation	4
Antal barn i förskolorna	4
Modersmål	4
Antal avdelningar och barngruppernas sammansättning	4
Bemanning	5
Behörighet (i procent)	5
Personal- och kompetensförsörjning	5
Digitalisering	5
Normer och värden	6
Likabehandlingsplanen	6
Trygghet och Trivsel	6
Omsorg, utveckling och lärande	7
Barns delaktighet och inflytande	7
Förskola och hem	8
Övergång och samverkan	8
Arbetsmiljöarbete	9
Utvecklingsområden läsåret 2025-2026 **FÖRSLAG**	11

Systematiskt kvalitetsarbete under läsåret

Bilden visar årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet som ska bygga på arbetslagens arbete under läsåret: pedagogisk dokumentation inklusive individuella och kollegiala reflektioner/reflektioner med barnen samt avstämningar inklusive analyser.

Huvudmannens utvecklingsinsatser läsåret 2024-2025

- **Systematisk kvalitetsarbete**

Hålla analyserande samtal i arbetslagen utifrån aktiviteter som har utförts.

- **Utvecklingsarbete i förskolan**

Rektor anpassar aktiviteter för sin personal efter verksamhetens behov, språkutvecklande arbete prioriteras.

Nulägesbeskrivning

Här beskrivs resultatet av föregående års systematiska kvalitetsarbete (hur man arbetat med de utvecklingsinsatser Sameskolstyrelsen beslutade förra läsåret). Nedan följer några hjälpfrågor:

Hur har vi arbetat med det systematiska kvalitetsarbetet, vad har gjorts under året som är nytt?

Vad har det gett för resultat, vilka uppföljningar gjorde vi under läsåret?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Systematiskt kvalitetsarbete

Årshjulet har legat till grund för arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet på alla våra förskolor. Arbetslaget dokumenterar, bedömer, genomför och utvärderar sin verksamhet. Avstämning sker kontinuerligt och slutrapporten lämnas in i juni till rektor. Rektorerna analyserar arbetslagens systematiska kvalitetsarbete i en rapport till skolchefen som vidare analyserar materialet.

Vad har det gett för resultat, vilka uppföljningar gjorde vi under läsåret?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Årshjulet har varit grundläggande för det systematiska kvalitetsarbetet på förskolorna, med kontinuerliga uppföljningar. Arbetslagen har förbättrat sina kvalitetsavstämningar, vilket har lett till positiv utveckling. Fyrfältaren används som ett effektivt verktyg för löpande dokumentation. En förskola hade väldigt ansträngt med vakanser, för lite personal, frånvaro av rektor i slutet på läsåret vilket har påverkat kvaliteten på förskolan och även det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsarbete i förskolan

Rektor anpassar aktiviteter för sin personal efter verksamhetens behov, språkutvecklande arbete prioriteras.

Temaarbeten, som utgår från verksamhetens årshjul, har bidragit till en ökad samplanering mellan avdelningarna. Detta har i sin tur stärkt det kollegiala lärandet och främjat ett värdefullt erfarenhetsutbyte som kommer barnen tillgodo i vardagen på förskolan. Språkplanen används för att stödja olika aktiviteter. Barnen får ta del av sin samiska kultur genom traditionella berättelser som stärker deras språk och temaarbeten som utgår från samiska traditionella kunskaper och göromål. Språket och jojken är viktiga i förskolans arbete och finns med i de olika tema- eller aktiviteterna för årstiden..

Vad har det gett för resultat, vilka uppföljningar gjorde vi under läsåret?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Genom arbetet med samiska traditionella aktiviteter ser man att barnen härmar både språket och aktiviteterna i sin lek. Det sker ett kollegialt lärande på förskolorna då pedagoger tar med sig kunskaper och sedan kan leda liknande aktiviteter. Ett medvetet språkarbete och samisktalande personal bidrar till att barnens språkutveckling i samiska stärks.

Organisation

Antal barn i förskolorna

avstämning 2024-10-15

Födelseår	2019	2020	2021	2022	2023	Totalt antal barn
Antal flickor	13	15	11	18	5	62
Antal pojkar	13	17	21	17	8	76
Totalt antal barn/födelseår	26	32	32	35	13	138

Modersmål

Vi har barn med nordsamiska, lulesamiska, sydsamiska och svenska som modersmål i våra förskolor.

Antal avdelningar och barngruppernas sammansättning

Vi har två förskolor med en avdelning vardera och tre förskolor med flera avdelningar. Det är åldersblandade grupper till stor del.

Bemanning

På förskolorna finns rektor, förskollärare, barnskötare, kökspersonal och lokalvårdare.

Behörighet (i procent)

	Antal tjänster	Andel behöriga %
Förskollärare	16,6	47%
Barnskötare	17,0	94%

Avstämningsdatum för personalens behörighet förskola är den 15 oktober 2024.

Personal- och kompetensförsörjning

Förskolorna har ett stort behov av legitimerade förskollärare och barnskötare med samisk språk- och kulturkompetens, eftersom verksamheten till stor del bedrivs på samiska. Det råder brist på utbildade förskollärare generellt och särskilt på samisktalande förskollärare. Under 2024 har det skett en omorganisation så att antalet förskollärartjänster har minskat och barnskötartjänster har ökat, därför har andelen behöriga förskollärare ökat. Många förskolor ligger i kommuner med låg arbetslöshet och hård konkurrens från den privata sektorn, vilket gör det svårt att rekrytera behörig personal. Det har förekommit vakanta förskollärary- och barnskötartjänster på grund av brist på sökande vilket har lett till begränsade öppettider och uppsägning av platser. En förskola har haft avgiftsfritt under en period då vi inte har kunnat tillgodose vårdnadshavarnas behov.

Digitalisering

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Under året har vi använt den interaktiva smartboarden i olika teman och aktiviteter, bland annat för att visa bilder och filmklipp som stöd i undervisningen. Barnen har också fått skapa egna bilder, både enskilt och tillsammans med andra, vilket har främjat kreativitet och samarbete. Utöver detta har vi arbetat med programmerbara tekniska material som en del av undervisningen.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Användningen av digitala verktyg som smartboard, bildskapande och programmerbara material har haft en positiv effekt på undervisningen. De har stärkt barnens förståelse, stimulerat kreativitet och samarbete samt väckt intresse för teknik och problemlösning. För fortsatt utveckling behöver vi reflektera över hur verktygen används och säkerställa att tekniken stödjer lärandet.

Normer och värden

Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Förskolan utgår från Barnkonventionen och arbetar med teman som utgår ifrån olika material, exempelvis Kompisboken. Fokus ligger på ansvar, respekt och demokrati. Förskolorna utgår från ett barnperspektiv i arbetet för att främja barnens förståelse för att respektera varandra. I början av terminen skapas gemensamma regler med barnen om hur man är en bra kompis.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Barnen lär sig om rättigheter och skyldigheter i relationen mellan varandra och även vad som förväntas av dem i olika sammanhang.

Likabehandlingsplanen

Vilka kartläggningsmetoder har ni använt för att veta nuläget av trygghet och trivsel?

För att få en bild av nuläget har personalen på förskolorna haft samtal med barnen. En metod som beskrivits är att barnen har fått måla och rita och utifrån nulägesbilden har frågor ställts. Förskolorna arbetar enligt sin likabehandlingsplan mot kränkande behandling.

Trygghet och Trivsel

*Hur upplever personalen att stämningen är i olika grupper?
Kränkingsärenden?*

Förskolebarnen har deltagit i en trivselenkät där de använder glada och ledsna ansiktsuttryck för att beskriva sina känslor. Resultaten visar att de flesta barnen trivs bra på förskolan, men några uttrycker viss oro och behöver lugnare tempo, några barn har varit ledsna då de inte har blivit förstådda när de talat sitt modersmål, samiska. Pedagogerna styr olika aktiviteter under dagen och har zoner utomhus för att täcka förskolans gård och kunna ha olika aktiviteter på olika platser ute.

Vad har gjorts under året som är nytt?

Arbetet med likabehandlingsplanen är systematisk, inga större förändringar har skett.

Vad visar föräldraenkäten?

Majoriteten av vårdnadshavarna som svarat på enkäten anser att deras barn känner sig trygga och blir sedda och hörda av pedagogerna. De upplever också att barnen får det stöd de behöver samt en bra balans mellan aktivitet och vila. Resultatet bekräftar de observationer personalen gjort i det dagliga arbetet.

Omsorg, utveckling och lärande

Utbildningen i förskolan ska bidra till att barnet utvecklar en förståelse för sig själv och för sin omvärld. Utbildningen ska präglas av att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Utbildningen i förskolan ska ta sin utgångspunkt i läroplanen samt barnens behov, erfarenheter och det de visar intresse för. Flödet av barnens tankar och idéer ska tas tillvara för att skapa mångfald i lärandet.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Barnen har varit delaktiga i att välja aktiviteter som temaarbeten, berättarstunder, måltider, lekar och lekrområden, vilket har stärkt deras självständighet och inflytande över vardagen. De har även kunnat välja lek- och lärmiljöer samt sittplatser vid samlingar, och haft möjlighet att önska sånger till sångstunderna.

Under året har pedagogerna arbetat aktivt med gruppdynamiken, särskilt med tanke på förändringar i barngruppen. För att främja samspel mellan barn i samma ålder har grupper ibland delats upp. Fokus har legat på att bygga en stark gemenskap i barngruppen, samtidigt som nya barn har introducerats successivt under året.

På förskolor med större barnantal har en särskild 5-årsgrupp funnits, där aktiviteter med fokus på matematik och språk har genomförts.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Arbetet har bidragit till att stärka barnens självkänsla och ökat känslan av samhörighet i förskolan. Temaarbeten och ämnesövergripande aktiviteter har stimulerat barnens språkutveckling och uppmuntrat till samtal. På flera förskolor hålls dagliga berättarstunder, som fungerar både som en lugn stund för återhämtning och som ett tillfälle för språkligt lärande, i linje med förskolans läroplan. Barnen får ta del av traditionella samiska berättelser, vilket stärker deras ordförråd och språkförståelse. Genom ett medvetet språkutvecklande arbetssätt har barnen visat ett ökat intresse för att leka med språket och att bilda ord med hjälp av ljud, både muntligt och skriftligt.

På förskolor med vakanta tjänster har aktiviteterna varit begränsade.

Barns delaktighet och inflytande

Utbildningen i förskolan ska lägga grunden för att barnen ska förstå vad demokrati är. Barnens sociala utveckling förutsätter att de alltefter förmåga får ta ansvar för sina egna handlingar och för miljön i förskolan. Barn har rätt till delaktighet och inflytande. De behov och intressen som barnen själva på olika sätt ger uttryck för ska ligga till grund för utformningen av miljön och planeringen av utbildningen.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Pedagogerna är flexibla och planerar spontana aktiviteter baserat på barnens intressen, såsom insekter, djurspår och fordon. Det har även genomförts barnråd för att stödja deras delaktighet.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Barnen är stolta över sin förskola, och tar ansvar för sin miljö. De påminner varandra om reglerna och visar därigenom förståelse för vad som förväntas av dem. Barnen har inflytande över sina aktiviteter och ges möjlighet att påverka sin dag. Genom barnråd som sker på några förskolor/avdelningar får de vara delaktiga i förskolans verksamhet och bidra med egna tankar och idéer.

Förskola och hem

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Innan inskolningen hölls ett inledande samtal med vårdnadshavarna för att samtala om barnets och familjens behov, önskemål, krav och förväntningar. Kommunikation med hemmet sker även genom föräldraråd, föräldramöten och utvecklingssamtal. Vårdnadshavare har dessutom bjudits in att delta i olika aktiviteter under året. Förskolan använder appen Tyra för att dokumentera och det är ett viktigt verktyg för vistelsetider och frånvaroanmälan.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Förskolorna har ett gott samarbete med vårdnadshavarna som kan följa verksamheten delvis via Tyra-appen men viktigast är de personliga mötena vid hämtning och lämning. Under inskolningen får både föräldrar och barn en första kontakt med förskolan och personalen.

Övergång och samverkan

Förskolan samarbetar med i första hand förskoleklass och fritidshem. När barnen ska byta från förskolan till en annan skolform, ska personalen ha ett överlämnande samtal med mottagande arbetslag, på så sätt blir det en röd tråd i barnens lärande. Förskolan följer planen för övergångar för att förbereda både barnen och deras vårdnadshavare inför kommande läsår.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Övergång och samverkan är ett systematiskt arbete som ser lika ut år från år då det har fungerat bra. Pedagogerna utgår alltid från barngruppen så små justeringar görs hela tiden. Barn som ska gå vidare till förskoleklass inskolnas under vårterminen, så också barn som ska byta avdelning på förskolan.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Femåringarna känner sig väl förberedd för skolstart, några tycker att inskolningen är för kort, då kan de ofta få en extra insats..

Arbetsmiljöarbete

Medverkan i arbetsmiljöarbetet innebär delaktighet i alla delar av verksamheten och på alla nivåer på arbetsplatsen när det gäller frågor och aktiviteter i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Medverkan är särskilt viktig när det gäller planering, information och utbildning rörande arbetsmiljöfrågor.

Nulägesbeskrivning

Vad har gjorts under året som är nytt?

Arbetsmiljö är en stående punkt i våra arbetsplatsträffar (APT) minst två gånger per termin där vi ser över arbetsmiljön, främst i gruppen, arbetslaget. Ett annat verktyg för att mäta arbetsmiljön är prevent-enkäten som är anonym. Resultatet av enkäten följs upp på enheten och vid behov upprättas en handlingsplan som också den följs upp. Skyddsronder sker en gång per läsår där rektorer, skyddsombud och kontaktpersoner för fastighetsägaren deltar. De individuella samtalen kring arbetsmiljö sker på medarbetarsamtalet i oktober och vid behov.

Förskolorna har aktiviteter, ibland tillsammans med skolan, för trivsel och motion. Förskolans rektorer anordnar uppstart och terminsavslutning med personalen där alla kan träffas över en gemensam middag eller fikastund, det är uppskattat.

Vad har det gett för resultat?

Ta med både positivt och negativt om det finns.

Resultatet har varit gott på de flesta förskolor. På förskolan med extrem personalbrist har arbetsmiljön varit påfrestande och rektor har både bemannat i förskolan, begränsat öppettider och begränsat platser. Eftersom att det drabbar vårdnadshavare har det lett till stor frustration som personalen fått ta emot. Rektor har haft tät samverkan med skolchef och HR och försökt lösa verksamheten för att det skulle bli så bra som möjligt för personal och vårdnadshavare. Personalen och rektor har påverkats negativt under slutet på terminen.

Arbetstagarna har fått flera möjligheter att diskutera arbetsmiljöfrågor på sin APT och vid medarbetarsamtal. Tillgång till företagshälsovård finns. Vi har ibland anlitat externa konsulter som har arbetat med personal.

Skolchefens analys

Sammanfatta vad som fungerar bra och vad som behöver utvecklas. Vad har störst betydelse för barnens/elevernas utveckling och resultat? Använd också analysfrågorna på sista sidan. Det finns ett värde av att skriva fram de insatser som gett goda resultat men även de områden man inte nått ända fram.

Analysen av det systematiska kvalitetsarbetet visar att förskolorna har en tydlig struktur och arbetar målmedvetet med flera viktiga områden. Arbetet med samisk utgångspunkt har gett goda resultat under året. Genom temaarbeten och språkplanen har barnen fått möta samisk kultur och språk i vardagen, bland annat genom traditionella berättelser, jolk och aktiviteter kopplade till samiska traditionella kunskaper och göromål. Barnen visar språklig utveckling och använder samiska uttryck i leken. Kollegialt lärande har stärkts genom ökad samplanering, vilket lett till att fler pedagoger kunnat ta ansvar för samiska aktiviteter. Samisktalande personal har varit en viktig resurs, men samtidigt finns en sårbarhet kopplad till bemanning. För fortsatt utveckling behövs mer systematisk uppföljning och möjlighet till språkutbildning för fler i personalen.

Årshjulet används som ett stöd i planering och uppföljning, vilket bidrar till kontinuitet och utveckling. Samverkan med hemmet har stärkts, särskilt genom användningen av appen Tyra, som förbättrar kommunikationen mellan förskola och vårdnadshavare. Barnens delaktighet främjas genom samlingar, barnråd och inflytande över lärmiljön. Värdegrundsarbetet, med fokus på Barnkonventionen, är tydligt och bidrar till att barnen utvecklar sociala färdigheter och respekt för varandra. Pedagogerna arbetar aktivt med läroplanens mål och skapar en god balans mellan omsorg, utveckling och lärande. Digitaliseringen hanteras med eftertanke och anpassas till den reviderade läroplanen. Arbetsmiljöfrågor lyfts regelbundet på APT och i medarbetarsamtal, och det finns tillgång till företagshälsovård och externa stödinsatser.

Samtidigt finns det utmaningar, särskilt kring bemanning. Svårigheter att rekrytera, särskilt personal med samisk kompetens, påverkar verksamhetens stabilitet. Personalomsättning på vissa enheter har lett till minskad kontinuitet, vilket i sin tur påverkar både barn och personal. På en förskola har stor personalbrist lett till begränsade öppettider och platser, vilket skapat frustration bland vårdnadshavare och en ökad belastning på personal och rektor. Detta har påverkat arbetsmiljön negativt under slutet av terminen, trots stöd från skolchef och HR.

Sammanfattningsvis visar kvalitetsarbetet på goda resultat inom flera områden, men också på behov av fortsatt utveckling – särskilt vad gäller bemanning och arbetsmiljö. Rekryteringsinsatser, hållbara arbetsvillkor och fortsatt stöd till personal och barn lyfts fram som viktiga faktorer för att kunna upprätthålla och vidareutveckla kvaliteten i förskolans verksamhet.

Utvecklingsområden läsåret 2025-2026

Prioriterade områden utifrån vårt systematiska kvalitetsarbete 2024-2025

Implementera den nya läroplanen (lpfö 25) med samisk utgångspunkt

Skapa pedagogisk samsyn genom kollegialt lärande